

Armand de Fluvià, l'heraldista de Catalunya i pioner del moviment LGTBI+

Li ho havien preguntat moltíssimes vegades: “d'on li ve l'interès per la noblesa, la genealogia, l'heràldica i la vexil·lologia?”. I ell sempre responia el mateix (eren els anys quaranta i feia tercer o quart de batxillerat): “A mi la història sempre m'havia agradat i en aquella època la història dels països l'estudiàvem segons els reis; a França hi havia 18 reis Lluís, i vaig voler saber quina relació tenien entre ells. L'interès va començar per aquí. I de França vaig interessar-me per tota la reialesa europea”, responia a una entrevista que li vaig fer el 2021 a la revista Armoria. La veu d'Armand de Fluvià i Escorsa (Barcelona, 17 d'octubre de 1931 – 6 de setembre de 2024) s'apagava la nit del 5 al 6 de setembre amb una vida longeva i pocs mesos després que li haguessin diagnosticat un càncer terminal.

La seva vida destaca per una gran afició, l'heràldica –que es va acabar convertint en una professió–, i dues grans lluites: els drets nacionals de Catalunya i els drets del col·lectiu LGTBI+. El 1959 es va llicenciar en dret per la Universitat de Barcelona i un any després va ingressar al Col·legi d'Advocats de Barcelona, tot i que no hi va exercir gaire temps, perquè aviat va ser professor de l'Escola de Genealogia, Heràldica i Nobiliària de Barcelona, fundada per l'Instituto Luis de Salazar y Castro (1961-63). I a partir d'aquí es va capbussar definitivament en aquest món i s'hi va guanyar la vida: com a professor i també com a assessor d'heràldica i vexil·lologia al Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya (1980-2018), tot i que el nomenament presidencial va tenir lloc el 1991. Va ser Albert Manent que va proposar al president Pujol que de Fluvià fos nomenat l'assessor oficial d'heràldica del Govern català. De Fluvià, en saber-ho, li va dir: “no em voldran, perquè sóc així”, referint-se a la seva homosexualitat, però lògicament el sentit comú va passar per damunt de qualsevol altra consideració. I durant tots aquests anys de Fluvià va dur a terme una gran feina en pro de Catalunya elaborant els informes per a l'oficialització dels escuts i banderes dels ens locals de tot Catalunya, una tasca essencial que està feta en un 80%, però que no va poder acabar perquè inexplicablement –l'absurda teranyina burocràtica hi va tenir molt a veure– la Generalitat va prescindir dels seus serveis.

Quan va començar a endinsar-se en el món heràldic (per exemple com a redactor de la Gran Enciclopèdia Catalana), de Fluvià es va trobar que la disciplina que ell tant estimava estava desprestigiada entre la historiografia catalana i castellana, entre d'altres motius perquè alguns dels vells heraldistes falsificaven títols i, per tant, la història. I per superar aquest desprestigi i dignificar la disciplina, de Fluvià, que ja ho portava a la sang, va haver de ser més rigorós que mai.

El 1983 va fundar la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària, de la qual va ser president fins al 2007, però després d'una crisi interna de Fluvià i uns quants membres de la junta van abandonar la Societat i van crear la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica, de la qual ell ha estat president fins a dia d'avui, Joaquim de la Calzada vici-president, Pere F. Puigderrajols secretari i Ignasi Ametlla tresorer. Una de les gran victòries de la Societat –també amb el suport de francitadors com Xavier Polo– va ser obligar a restablir l'escut original de la ciutat de Barcelona amb els quatre pals a cada quarter gràcies a una campanya (1996-2004) que va desembocar a un plet judicial. Des d'un punt de vista de respecte a la legalitat i a la tradició històrica, a l'Ajuntament de Barcelona d'aleshores hi governava la irresponsabilitat i el progressisme més buit amb tics d'anticatalanisme.

En paral·lel va tenir una trajectòria molt compromesa amb el país, on participà en molts grups i partits polítics, de vegades de manera efímera i amb una evolució que va del monarquisme –de Fluvià durant anys va ser

donjoanista perquè creia que era “l'única solució pacífica per sortir de la dictadura franquista” – fins a l'independentisme. Així, el 1953 va ser membre de Joventut Espanyola d'Acció, després el 1976 es va afiliar a Convergència Socialista de Catalunya fins que va abandonar el partit i el 1979 va cofundar els Nacionalistes d'Esquerra que al seu torn se n'escindí per crear el Moviment d'Esquerra Nacionalista el 1985.

L'heraldista havia estat empresonat el 1957 pel seu activisme polític, però sortosament mai no el van arribar a torturar –el fet de ser monàrquic el va ajudar en alguna ocasió–, tot i que sí pressionar; va participar a la Caputxinada i va ser membre de la Crida a la Solidaritat des del seu naixement fins a la seva dissolució.

A més d'heraldista i patriota, a de Fluvià se'l recordarà per haver estat un pioner i abanderat de la lluita per la defensa del moviment LGTBI+. I el cert és que el que va fer tenia molt de mèrit perquè durant anys va reivindicar a contracorrent, i de vegades sol, uns drets legítims per al col·lectiu homosexual. A l'esmentada entrevista a Armoria em comentava que “jo vaig viure una època en què senties mares, més d'una, que deien: ‘Prefereixo un fill criminal o assassí que un fill maricón’”, i celebrava que la situació del col·lectiu, tot i que encara hi havia discriminacions, és molt més bona que fa uns anys. En la clandestinitat va crear el Movimiento Español de Liberación Homosexual (1970), el Front d'Alliberament Gai de Catalunya (1975), del qual fou el primer secretari general, i l'Institut Lambda (1976), ara Casal Lambda, del qual va ser president. Des d'aquestes plataformes aquest banderer valent despertava consciències, ajudava a moltes persones i anava sumant adhesions.

Un capítol molt rellevant de la trajectòria de l'heraldista és la seva faceta d'historiador i escriptor amb una producció d'uns 40 llibres –hauria pogut ser perfectament un bon candidat al Premi d'Honor de les Lletres Catalanes–, la gran majoria sobre heràldica i genealogia però també uns quants sobre temàtica gai, com Homosexuales masculinos: sus problemas y adaptación(1977) i Aspectos jurídico-legales de la homosexualidad (1979) i, anys més tard, El moviment gai a la clandestinitat del franquisme (1970-1975) (2003). Pel que fa a l'heràldica, destaquem el Diccionari general d'heràldica (1982), Els primitius comtats i vescomtats de Catalunya (1989), els celebrats Els quatre pals. L'escut dels comtes de Barcelona (1994) i A la recerca dels avantpassats. Manual de genealogia (1995), amb una nova edició, ampliada, del 2012. Quan calia, de Fluvià sortia a l'arena de la batalla intel·lectual i criticava, també, la tergiversació històrica amb títols com L'apropiació dels símbols nacionals de Catalunya per part d'historiadors aragonesos(2009). I no s'estava de fer autocrítica en allò que creia que el país que ell estimava no feia correctament: és el cas del llibre Catalunya, un país sense escut (2010). Segurament la seva gran obra és el Nobiliari general català(2014-2021), fins ara de nou volums, i amb un parell de volums més inèdits que sortosament es podran publicar perquè la feina de recerca està feta. En aquest sentit, Ignasi Ametlla, editor, amic i fidel col·laborador de de Fluvià, ha estat des de fa anys una mà dreta eficaç que li ha permès tirar l'obra endavant. Ametlla en destaca que “tenia molt clar el sentit de país i que valorava molt la llengua i la cultura catalanes”.

De Fluvià era membre o assessor de moltes institucions que aquí no podem esmentar per manca d'espai. Va rebre uns quants premis i distincions, com la Creu de Sant Jordi (2000) i la Medalla d'Honor de Barcelona (2008), entre d'altres. Persona entranyable, uns quants amics vam estar amb ell el passat 26 de juny en el sopar anual que organitza la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica. Tot i que els darrers anys tenia alguna pèrdua de memòria, estava en plena forma i durant el sopar ens va explicar la dieta equilibrada que portava.

Ha estat un home que ha tingut una vida llarga i plena, i el país li agraeix els seus rigorosíssims estudis heràldics i genealògics i les seves lluites en pro dels drets nacionals i dels drets del col·lectiu LGTBI+. Va ser un creador de consciències i se'n va amb una trajectòria impecable al servei de Catalunya.

(*)

Filòleg i historiador

Publicat a:

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/article/29-necrologiques/2455951-armand-de-fluvia-l-heraldista-de-catalunya-i-pioner-del-moviment-lgtbi.html>